

Виховання учнів у сучасній школі здійснюється в контексті громадянської і загальнонародської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства і держави.

Орієнтири передбачають залучення учнів до різних форм творчої та суспільно корисної діяльності, зокрема: пізнавальної, оздоровчої, трудової, художньо-естетичної, спортивної, ігрової, культурної, рекреаційної, екологічної, що організуються у години дозвілля, тобто у позакласний час.

Першим і найважливішим чинником виховання є сім'я, яка стоїть у центрі глобальних економічних, політичних та культурних змін, які відбуваються у державі і являється тією найменшою клітиною у житті суспільства, його основою, яка через власну культуру, мову, цінності виявляє значний вплив на виховання підрастаючого покоління.

Другим важливим чинником є школа, яка сьогодні покликана, в першу чергу, стати осередком виховання, в тому числі, самовизначення і самореалізації кожної особистості. У навчально-виховному процесі головний акцент має переноситись із засвоєння певної кількості знань на виховання особистості з урахуванням її унікальної природи, і вже на цій основі формувати у неї моральні цінності, творчу і самотворчу діяльність.

Успішність виховання школярів великою мірою залежить від особистості вчителя, який повинен володіти високими моральними якостями, ґрунтовними знаннями, педагогічними технологіями, здатністю отримувати додаткові знання, необхідні для практичної діяльності.

Джерела

1. Андрієвська В. М. Ключові напрями розвитку освіти в інформатизованому суспільстві / В. М. Андрієвська // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів: ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2018. Вип. 153.
2. Корсакова О., Трубочова С. Зміст сучасної шкільної освіти: дидактичний аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/787/>
3. Павленко В. М. Етнопсихологія: Навч. посібник/ В. М. Павленко, С. О. Талгін – К.: Сфера, 1999. – 408 с.
4. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Дубовик Наталія Анатоліївна
Кандидат політичних наук, доцент
Державний університет телекомунікацій
Овсієнко Алла Сергіївна
Державний університет телекомунікацій

БІБЛІОТЕЧНІ БЛОГИ ЯК ЗАСІБ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Першими віртуальними відображеннями традиційних бібліотек стали статичні бібліотечні сайти. З розвитком сучасних технологій вони змінилися динамічними сайтами: з можливістю коментувати контент, ділитися ним із друзями на сторінках соціальних мереж, впливати на політику його формування. Присутність бібліотеки в соцмедіа – не данина моді, а необхідність викликана бурхливим розвитком сучасного інформаційно-комунікаційного простору. Саме завдяки соцмережам бібліотека публікує новини, комунікує з читачами, поширює фото- та відеоматеріали. У статті розглянуто бібліотечні блоги та інші сучасні соціальні медіа для бібліотечно-інформаційного обслуговування. Проаналізовано та зроблено класифікацію бібліотечних блогів. Ключові слова: бібліотечна установа, блог, сучасні технології, мережа Інтернет, сайт, інформаційний простір.

Потрібність, важливість, загалом значущість соціальних мереж у сучасному суспільстві набули великої популярності й з кожним днем все більше й більше користувачів мережі Інтернет реєструються і починають свою активну діяльність у нових соціальних мережах. Інтернет розпочав процес глобальних змін у людському мисленні, тому бібліотекам недостатньо пропонувати свої послуги за традиційними схемами. Щоб «просувати» себе в мережі потрібно використовувати у своїй професійній діяльності засоби, якими послуговуються маркетологи. Так, одним із засобів є соціальна мережа Інтернет. Читачі масово стають віртуальними користувачами.

О. Ісаєнко розглядає бібліотечний веб-сайт, зокрема, як основний і надзвичайно дієвий інструмент дистанційного інформаційного обслуговування користувачів бібліотек усіх типів і видів [3]. В. Зверевич наголошує, що веб-сайт – досить важливий елемент простору бібліотеки, який слугує містком для зв'язку між внутрішніми і зовнішніми складовими електронного простору бібліотеки, хоча фактично перебуває лише у внутрішній [2, с. 9].

Т. Харибіна називає веб-сайт бібліотеки її іміджем в інформаційному просторі, і по тому, як він представлений, будуть безпосередньо судити про бібліотеку загалом. З його створенням будь-яка бібліотека

переходить на якісно вищий рівень інформаційного обслуговування, розширюються її функції, надається доступ до власних ресурсів (каталогів, баз даних та інших інформаційних матеріалів), розвивається низка технологічних процесів [6].

Одними із перших інструментів, які бібліотечна спільнота в усьому світі почала використовувати для спілкування зі своїми читачами через Інтернет та з метою професійної комунікації, є блоги. Упродовж останніх десяти років розвивається бібліотечний блогінг в Україні, що спричиняє формування української бібліотечної блогосфери, яку розглядають вітчизняні автори Л. Трачук [5], В. Сафонова [4], Н. Волян [1], а також висвітлюють окремі статті та коментарі вітчизняних бібліотечних блогів – «Пан Бібліотекар», «Бібліотека без бар'єров», «Методична служба публічних бібліотек Києва», тощо.

У складі вітчизняної бібліотечної блогосфери дослідники та блогери виокремлюють понад трьохста блогів [4]. Є підстави стверджувати, що кожен десятий з цих блогів підтримується для юнацької аудиторії або для бібліотекарів, що обслуговують цю категорію читачів. Вклад спеціалізованих бібліотек для юнацтва (молоді) у розвиток бібліотечної блогосфери залишається малодослідженим, і якщо назви окремих блогів згадувалися у працях вітчизняних дослідників [4; 5], то питання ефективності використання цих ресурсів ще не достатньо розглядалися.

Коли йдеться про блоги та інші сучасні соціальні медіа, фахівці інформаційної галузі зазвичай наголошують на їхніх економічних перевагах, завдяки можливості підтримувати ресурс на обраній з-поміж інших безкоштовній блог-платформі. Потрібні інвестиції для підтримки блогу – це час, майстерність і мотивація блогера.

Зокрема виокремлено 30 текстових блогів, що підтримуються ДБУЮ та обласними бібліотеками. Більшість із цих ресурсів створено на безкоштовних блог-платформах, найпопулярнішою серед яких є Blogger, з його використанням підтримується 25 блогів, 2 блоги ведуться на веб-платформі LiveJournal, 1 – на WordPress, 2 – на власній веб-платформі.

За авторством дослідники поділяють блоги – на авторські та колективні [1; 4; 5].

За цільовою спрямованістю, можна виокремити: блоги для юнацтва, молоді, батьків, вчителів, організаторів юнацького читання); блоги для вдосконалення професійної майстерності бібліотекарів.

За тематикою – блоги для юнацтва, молоді, батьків, вчителів, організаторів юнацького читання. Узагальнюючи вже відомі класифікації бібліотечних блогів [1; 4], ми можемо поділити їх на:

- навчальні, які орієнтовані на допомогу у вивченні іноземних мов на формування інформаційно-мережевої та медіакультури, тощо;
- дозвіллі, котрі допомагають з користю організувати вільний час, скажімо, вирушити на природу, обрати країну для подорожі тощо; розвивати естетичний смак, опанувати різні техніки хендмейду, тощо;
- краєзнавчі – на допомогу вивченню культури, історії рідного краю та висвітлення її в Інтернет;
- блоги про книги, читання – інформують про нові твори сучасних письменників, містять відгуки про книги, рецензії, рекомендації літератури для розвитку юнацької грамотності та формування світогляду, огляди молодіжної літератури – для організаторів підліткового читання;
- блоги бібліотечних новин;
- мікс-блоги – містять повідомлення про бібліотеку, читання, книги, літературу, мистецтво, творчість, окремі повідомлення – орієнтовані на юнацьку аудиторію, інші – на бібліотекарів.

Звертають увагу на змістовність, технологічність та соціальність блогів [1]. Моніторинг змісту (контенту) блогів засвідчує, що не всі вони наразі є цікавими і зрозумілими цільовій аудиторії, скажімо, в характеристиці блогу зазначено, що він орієнтований на підлітків та молодь, а статті ресурсу (пости) суперечать заявленій характеристиці або й назві блогу, оскільки мова дописів, їх структура орієнтовані радше на дорослого користувача чи навіть на фахівця бібліотечної галузі.

Бібліотекарі відзначають такі особливості, характерні читачам, як мобільність, швидкий перегляд інтернет-ресурсів, низький рівень концентрації уваги та критичного мислення. Відповідно до цього, можемо стверджувати, що повідомлення для користувачів мережі мають бути лаконічними й інформативними [1, с. 8], викладені живою емоційною мовою, добре структуровані, бажано включати мультимедійну складову – для швидкої візуалізації даних, з метою якнайкращого запам'ятовування.

Однак, з прикрістю доводиться констатувати й те, що значна частина постів занадто об'ємна для користувачів, написана з надмірним використанням різних стилів і кольорів шрифту, з недоречним блиманням тексту, тобто, з порушенням вимог до логічного форматування даних. Окрім цього, зустрічаються невдало структуровані статті й такі, яким властиві крайнощі: відсутність мультимедійних компонентів або перенавантаження ними, що значно уповільнює час завантаження сторінок і знижує рівень їх сприйняття читачами. Щодо розміщення мультимедійного компоненту як складової текстового повідомлення, доводиться констатувати деякі порушення інформаційно-мережевої етики, найпоширенішими з яких є відсутність посилань на джерело запозиченого фото, відео тощо. Це явище для

будь-якого блогу є неетичним, а для бібліотечного, що підтримується бібліотекарями, котрі мають навчати своїм прикладом правильно цитувати віртуальні ресурси, абсолютно неприпустимим.

Якщо йдеться про зміст повідомлень, також незайвим буде наголосити на тому, що чимало користувачів читають стрічки блогів. За таких умов, повідомлення бібліотечного ресурсу будуть конкурувати з постами інших блогів, складових стрічки. Тобто, від привабливої назви допису і викладених на початку думок автора залежить ступінь зацікавленості читача, а, відповідно, і обертаність (популярність) блогу. Це означає, що блогери-бібліотекарі мають не лише підтримувати власний щоденник, але й читати різні блоги фахівців, орієнтовані на дану сферу. Подібна увага до ресурсів потенційних читачів сприятиме розвитку емпатії автора, а відтак і пошуку та висвітленню найактуальніших питань та викликів, що постають у зацікавленого середовища.

Необхідно додати, що наразі найбільше коментарів містять блоги про книги, читання та професійні блоги для бібліотекарів. Рівень соціальної активності, що демонструють на сьогодні як користувачі, так і бібліотекарі поки що не дозволяє стверджувати про ґрунтовні конструктивні дискусії, серйозну полеміку в коментарях, здебільшого це – лише власні думки читачів щодо змісту рекомендованої в дописі книги, схвалення актуальності теми статті, побажання та рекомендації автору, захоплення певними ідеями у професійних блогах, тощо.

Також існують деякі додаткові елементи блогу, що відповідають за доступність і зручність використання користувачами, серед них: наявність онлайн-перекладача, посилань на найновіші чи найпопулярніші пости.

Ще одним критерієм оцінки ефективності блогу є його соціальність. Бібліотечний блог повинен мати зв'язки з інформаційним, освітнім, регіональним середовищем та/або професійними спільнотами (блоги колег). Він має стати майданчиком для фахового спілкування, інструментом розширення каналу комунікації з читачем [1].

Позитивний момент – соціальні кнопки посилань на сайти соціальних мереж є складовою блогів, відтак принаймні додати вподобану інформацію на сторінки власних представництв читачі зможуть за лічені секунди. Бібліотечні блоги сьогодні – це ще й можливість бібліотеки потрапити до мобільного телефону користувача, що має вихід до Інтернет, і супроводжувати його усюди. Багато блогів уже зараз мають адаптований для мобільних пристроїв режим перегляду.

Можемо констатувати, що частину бібліотечних блогів на даному етапі їх розвитку можна вважати вдалими бібліотечними ініціативами, хоча місце для їх подальшого вдосконалення і розвитку безсумнівно є. Необхідно зазначити, що наразі блоги залишаються інструментом, який вітчизняні бібліотеки продовжують активно підтримувати для «розмови» з читачами у віртуальному середовищі, попри масове створення представництв у соціальних мережах, упродовж останніх десяти років і зростання прихильників серед користувачів і бібліотекарів саме цього комунікаційного засобу.

Висновки. Отже, частина блогів, які почали підтримуватися нещодавно, ще мають перспективи стати ефективними, за умови значних інвестицій часу, майстерності і терпіння блогера, якому потрібно подбати про цікавий матеріал, орієнтований на поширення знань та формування актуальних навичок, унікальне авторське викладення матеріалів, підвищення частоти оновлення статей, збагачення їх візуальними даними, організацію зручної навігації, вдаючись до тегування контенту ресурсу, поєднуючи таксономію та фолксономію. Окрім цього, потрібно прагнути до встановлення такого рівня взаємодії з аудиторією, за якої користувач не буде лише пасивним читачем, а стане повноправним партнером блогу, співавтором, співтворцем.

Джерела

1. Волян Н. П. Бібліотечна блогосфера: досвід, критерії оцінки, рекомендації: метод. матеріали / авт. тексту про амер. блоги, пер. з англ.: С. О. Волкова; відп. за вип.: В. П. Ярошук; КЗ «Рівнен. обл. універ. наук. б-ка» РОР. Рівне, 2013. – 14 с.
2. Зверевич В. В. Пространствосовременнойбиблиотеки: «реальное» и «виртуальное» / В. В. Зверевич. – Науч. и техн. б-ки. – 2012. – № 11. – С. 7-17.
3. Ісаєнко О. Бібліотечне дистанційне обслуговування в Україні на сучасному етапі / О. Ісаєва // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – Вип. 27. – С. 139-147 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nrnbuimviv_2010_27_16.pdf.
4. Сафонова В. В. Бібліотечна блогосфера. Блогінг як вид журналістської діяльності. Королівські читання 2013. «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону»: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 24 жовт. 2013 р. У 2 ч. Ч. 1/ Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 2014. – С. 182-203 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.calameo.com/read/000632945b97ce5a817a8>
5. Трачук Л. Бібліотечний блог як прояв концепції «Бібліотека 2.0» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkp/2012_9/st_8_09.pdf.
6. Харьбина Т. Н. Создание библиотечного веб-сайта. Библиотека. – 2005. – № 4. – С. 44-45.